

Voorstel aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel Programmabegroting 2027

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Ayse Demir /Freek Verbakel
Kenmerk	34189141
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De programma's vast te stellen waarin is opgenomen:
 - a. de doelstellingen en de beoogde maatschappelijke effecten uitgedrukt in indicatoren
 - b. de baten en lasten van de programma's:

De baten en lasten van de programma's:

	Baten	Lasten
<i>Betrouwbare overheid</i>	15.725	69.950
<i>Ontwikkelen en wonen voor iedereen</i>	175.323	196.612
<i>Klimaatvriendelijke stad</i>	6.540	31.776
<i>Duurzame bereikbaarheid</i>	113.015	98.532
<i>Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed</i>	262.756	278.725
<i>Veilige stad</i>	1.520	80.183
<i>Passende ondersteuning en opvang</i>	4.824	264.426
<i>Algemene middelen en overhead</i>	1.470.649	262.820

De baten en lasten van de clusters:

	Baten	Lasten
<i>Werk, toekomstige economie en bestaanszekerheid</i>	189.983	345.441
Cluster Economie en werkgelegenheid	926	35.510
Cluster Werk en inkomen	189.057	309.931
<i>Kansrijk opgroeien</i>	22.760	313.761
Cluster Jeugd	0	170.219
Cluster Onderwijs	22.760	143.542
<i>Levendige en gezonde stad</i>	61.125	277.939
Cluster Cultuur	0	71.261
Cluster Samenleven en sport	23.536	141.616
Cluster Vastgoed	34.646	29.257
Cluster Volksgezondheid	2.943	35.805

2. De paragrafen vast te stellen waarin de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede de lokale heffingen zijn vastgelegd.
3. Het geactualiseerde financieel beeld ten opzichte van de Voorjaarsnota 2026 vast te stellen, inclusief het Coalitieakkoord 2026-2030, zoals verwerkt in de Programmabegroting 2027.
 - a. Bijstelling inkomsten uit het gemeentefonds n.a.v. publicatie van de meicirculaire 2026 voor een bedrag van 7,464 miljoen euro (voordeel) in 2027, aflopend naar een voordeel van 3,946 miljoen euro in 2030.
 - b. Het verwerken van het financiële voordeel van 0,723 miljoen euro als gevolg van neerwaartse bijstelling van het referentiekader.
 - c. Incidentele toevoeging aan de algemene reserve met 5,5 miljoen euro om de weerstandratio op het niveau van 1,0 te krijgen.
 - d. De bezuiniging op Sport Utrecht wordt verlaagd met 0,750 miljoen euro in 2029 en met 1,0 miljoen euro vanaf 2030 structureel. Deze bijstelling wordt gedekt:
 - i. Vanuit programma Levendige en gezonde stad voor 0,150 miljoen euro in 2029 en 0,2 miljoen euro structureel vanaf 2030;
 - ii. Voor 0,3 miljoen euro in 2029 en 0,4 miljoen euro structureel vanaf 2030 ten laste van het begrotingssaldo van de begroting 2027 wordt gebracht.
 - iii. Een extra taakstelling op beleids- en managementfuncties voor 0,3 miljoen euro in 2029 en 0,4 miljoen euro structureel vanaf 2030;
 - iv. Incidenteel aanvullen van de reserve frictiekosten organisatie met 0,5 miljoen euro.
 - e. Incidenteel ophogen van het budget "Voortzetten en uitbreiden buurtagenda's, buurt- en wijkgericht werken" voor het jaar 2030 voor 1,3 miljoen euro in het programma Betrouwbare overheid.
 - f. Incidenteel ophogen van het budget "Onderwijs jongeren van 18 jaar en ouder zonder papieren" voor het jaar 2030 voor 0,150 miljoen euro in het programma Levendige en gezonde stad.
 - g. Incidenteel ophogen van het budget landelijke vreemdelingenvoorziening (LVV) voor 1,3 miljoen euro voor het jaar 2027 in het programma Levendige en gezond stad.
 - h. Structureel ophogen van het overheadbudget voor 0,122 miljoen euro voor de volgende beleidskeuzes in het programma Wonen en ontwikkelen voor iedereen: beroepenvoorrang, actieplan studentenhuisvesting, thuis voor iedereen en verhuisadviseur.
 - i. De volgende bedragen te reserveren voor de autonome ontwikkelingen voorjaarsnota 2027: 7.233 miljoen euro voor 2028, 5.547 miljoen euro voor 2029, 2.697 miljoen euro voor 2030 en 0,2 miljoen euro voor de volgende jaren.
 - j. Versterking van het eigen vermogen door toevoeging van het begrotingssaldo 2027 aan de Algemene dekkingsreserve voor 0,765 miljoen euro in 2027.
4. De investeringskredieten 2027 (vervangings-, uitbreidings- en routine investeringen) vrij te geven van in totaal 167,760 miljoen euro.
5. Te werken met een investeringsplafond met de volgende uitgangspunten:
 - a. De jaarlijks nieuw te autoriseren investeringen te maximeren op 300 miljoen euro per jaar.
 - b. Per begrotingsjaar het totaal aan nieuwe investeringsvoorstellen te toetsen aan het beschikbare investeringsplafond, waarbij deze toetsing plaatsvindt bij de voorjaarsnota.
 - c. De gemeenteraad periodiek via de begrotingscyclus te informeren over de benutting van het investeringsplafond.
 - d. De werking van het plafond te evalueren halverwege de coalitieperiode.
6. De toevoegingen en onttrekkingen aan reserves van per saldo 104,514 miljoen euro toevoegingen voor het jaar 2027, bestaande uit toevoegingen aan reserves van 188,589 miljoen euro en onttrekkingen aan reserves van 84,075 miljoen euro, vast te stellen.
7. Te werken met een gesloten indexatiesystematiek, waarbij niet meer wordt uitgegeven aan indexatie dan er voor indexatie beschikbaar is, waarbij:
 - a. De indexpercentages en de beschikbare bedragen voor het volgende begrotingsjaar bij de voorjaarsnota definitief worden vastgesteld;

- b. De eenmaal vastgestelde index gedurende het begrotingsjaar niet meer wordt gewijzigd, tenzij afwijkingen groter zijn dan +/- 20%.
- c. Het prijsaccres uit de meicirculaire voor het lopende jaar niet leidt tot aanpassing van de index van het lopende jaar, maar wordt meegenomen in de index voor het volgende begrotingsjaar.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Geheimhouding

Het college heeft tijdelijke geheimhouding opgelegd op de bijlage Investeringsstaten Programmabegroting 2027 op grond van artikel 87 Gemeentewet om redenen genoemd in artikel 5.1 lid 2 b en i van de Wet open overheid totdat de betreffende projecten zijn uitgevoerd en budgettair zijn afgesloten.

Openbaarheid kan de financiële belangen van de gemeente raken. De bijlage bevat financiële informatie voor de gemeentelijke inzet in specifieke projecten. Deze informatie kunnen marktpartijen gebruiken bij aanbestedingen en contractonderhandelingen en discussies over meerkosten met de gemeente, etc.. Het is van belang dat marktpartijen geen inzage krijgen in onze financiële mogelijkheden en inzet. Daarom mag deze informatie vooralsnog niet openbaar worden.

Samenvatting

In de Programmabegroting 2027 staan de beleidsvoornemens en de uitgaven en inkomsten van de gemeente Utrecht voor 2027. Uitgangspunt voor ons financiële beleid is een duurzame begroting. Een begroting met ruimte voor noodzakelijke investeringen in onze stad en inwoners, die structureel financieel in evenwicht is en leidt tot een toereikend weerstandsvermogen om financiële tegenvallers op te kunnen vangen.

Deze programmabegroting is een uitwerking van de Voorjaarsnota 2026 en het nieuwe Coalitieakkoord 2026-2030.

De programmabegroting biedt een doorkijk naar de komende jaren in termen van beoogde maatschappelijke doelen, de activiteiten die daarvoor worden uitgevoerd en welke middelen daarvoor worden ingezet.

De financieel uitdagende tijden, laten zien dat de financiële positie continue aandacht vraagt. We zullen keuzes moeten blijven maken om de gemeente nu en in de toekomst financieel gezond te houden. Financiële stabiliteit is belangrijk, om blijvend te kunnen investeren in onze stad, onze inwoners en ondernemers. Met als onverminderde prioriteiten: wonen, verduurzaming en gelijkheid.

Context

Integrale afweging

Ieder jaar presenteert het college een programmabegroting, als uitwerking van de gemaakte keuzes bij de integrale afweging in de Voorjaarsnota. Dit jaar vond de afweging ook bij het coalitieakkoord 2026-2030 plaats.

Actuele en kenmerkende ontwikkelingen die in de begroting zijn verwerkt

Na het opstellen van de Voorjaarsnota 2026, heeft zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan zoals bijvoorbeeld de totstandkoming van het coalitieakkoord die van invloed zijn op het financiële beeld uit de Voorjaarsnota 2026. Met het vaststellen van deze Programmabegroting 2027 stemt uw raad in met de verwerking van de betreffende actuele ontwikkelingen.

Juridische context

De allocatie van middelen over de programma's en het toevoegen en onttrekken van middelen aan de reserve is een expliciet raadsbesluit. Het is op grond van artikel 189 van de Gemeentewet aan de raad om toe te zien dat de begroting reëel en structureel in evenwicht is.

Conform artikel 2 Beleidscyclus lid 2 van de Verordening financieel beleid en beheer gemeente Utrecht biedt het college de raad de programmabegroting en Tweede Bestuursrapportage aan op uiterlijk 1 oktober. De raad stelt de Programmabegroting 2027 uiterlijk op 12 november vast, gelijktijdig met de Tweede Bestuursrapportage.

Beslistermijn

De deadline voor het indienen van de Programmabegroting 2027 bij de Provincie is 15 november.

Beoogd effect

Door de begroting vast te stellen stelt de gemeenteraad het beleidsinhoudelijk en financieel kader voor het jaar 2026 vast, waarmee het college toestemming heeft om de middelen uit te geven aan de afgesproken activiteiten.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

- De [Voorjaarsnota 2026](#) is door de gemeenteraad vastgesteld op 9 juli 2026
- Het [Coalitieakkoord 2026-2030](#) is op 23 juni 2026 gepresenteerd.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	

1.	De programma's vast te stellen waarin is opgenomen: a. de doelstellingen en de beoogde maatschappelijke effecten uitgedrukt in indicatoren b. de baten en lasten van de programma's:
De baten en lasten van de programma's:	
	Baten
<i>Betrouwbare overheid</i>	15.725
<i>Ontwikkelen en wonen voor iedereen</i>	175.323
<i>Klimaatvriendelijke stad</i>	6.540
<i>Duurzame bereikbaarheid</i>	113.015
<i>Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed</i>	262.756
<i>Veilige stad</i>	1.520
<i>Passende ondersteuning en opvang</i>	4.824
<i>Algemene middelen en overhead</i>	1.470.649
De baten en lasten van de clusters:	
	Baten
<i>Werk, toekomstige economie en bestaanszekerheid</i>	189.983
Cluster Economie en werkgelegenheid	926
Cluster Werk en inkomen	189.057
<i>Kansrijk opgroeien</i>	22.760
Cluster Jeugd	0
Cluster Onderwijs	22.760
<i>Levendige en gezonde stad</i>	61.125
Cluster Cultuur	0
Cluster Samenleven en sport	23.536
Cluster Vastgoed	34.646
Cluster Volksgezondheid	2.943
Argumenten	
1.1	De beleidsvoornemens worden zo, per programma geautoriseerd. In het onderdeel 'Programma's' staan de beleidsvoornemens per programma. Deze dragen bij aan het realiseren van de programmadoelstellingen en de beoogde maatschappelijke effecten. Door per programma de doelstellingen en indicatoren vast te stellen wordt richting gegeven aan de realisatie van de doelstellingen en bijbehorende inzet van middelen.
1.2	De baten en lasten van de programma's worden zo geautoriseerd Door de baten en lasten vast te stellen autoriseert u de uitgaven en inkomsten van de verschillende programma's. Daarmee krijgt het college het mandaat om deze middelen te besteden.
1.3	De baten en lasten van de clusters worden zo geautoriseerd Door de baten en lasten vast te stellen autoriseert u de uitgaven en inkomsten van de clusters. Daarmee krijgt het college het mandaat om deze middelen te besteden. Het autoriseren op clusterniveau is op verzoek van uw Raad.
Beslispunt	

2	De paragrafen vast te stellen waarin de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede de lokale heffingen zijn vastgelegd.
Argumenten	
2.1	De beleidsvoornemens op gemeentebreed beleid worden zo geautoriseerd.
	Met de (deels wettelijk verplichte) paragrafen in het onderdeel 'Paragrafen' geven wij u een aantal dwarsdoorsneden van de begroting van het gemeentelijke financiële beleid. De definitieve belastingen en heffingen voor 2027 worden vastgesteld in separate belastingverordeningen.
Beslispunt	
3	Het geactualiseerde financieel beeld ten opzichte van de Voorjaarsnota 2026 vast te stellen, inclusief het Coalitieakkoord 2026-2030, zoals verwerkt in de Programmabegroting 2027. - Bijstelling inkomsten uit het gemeentefonds n.a.v. publicatie van de meicirculaire 2026 voor een bedrag van 7,464 miljoen euro (voordeel) in 2027, aflopend naar een voordeel van 3,946 miljoen euro in 2030. - Het verwerken van het financiële voordeel van 0,723 miljoen euro als gevolg van neerwaartse bijstelling van het referentiekader. - Incidentele toevoeging aan de algemene reserve met 5,5 miljoen euro om de weerstandsratio op het niveau van 1,0 te krijgen. - De bezuiniging op Sport Utrecht wordt verlaagd met 0,750 miljoen euro in 2029 en met 1,0 miljoen euro vanaf 2030 structureel. Deze bijstelling wordt gedekt: - Vanuit programma Levendige en gezonde stad voor 0,150 miljoen euro in 2029 en 0,2 miljoen euro structureel vanaf 2030; - Voor 0,3 miljoen euro in 2029 en 0,4 miljoen euro structureel vanaf 2030 ten laste van het begrotingssaldo van de begroting 2027 wordt gebracht. - Een extra taakstelling op beleids- en managementfuncties voor 0,3 miljoen euro in 2029 en 0,4 miljoen euro structureel vanaf 2030; - Incidenteel aanvullen van de reserve frictiekosten organisatie met 0,5 miljoen euro. - Incidenteel ophogen van het budget "Voortzetten en uitbreiden buurtagenda's, buurt- en wijkgericht werken" voor het jaar 2030 voor 1,3 miljoen euro in het programma Betrouwbare overheid. - Incidenteel ophogen van het budget "Onderwijs jongeren van 18 jaar en ouder zonder papieren" voor het jaar 2030 voor 0,150 miljoen euro in het programma Levendige en gezonde stad. - Incidenteel ophogen van het budget landelijke vreemdelingenvoorziening (LVV) voor 1,3 miljoen euro voor het jaar 2027 in het programma Levendige en gezond stad. - Structureel ophogen van het overheadbudget voor 0,122 miljoen euro voor de volgende beleidskeuzes in het programma Wonen en ontwikkelen voor iedereen: beroepenvoorrang, actieplan studentenhuysvesting, thuis voor iedereen en verhuisadviseur. - De volgende bedragen te reserveren voor de autonome ontwikkelingen voorjaarsnota 2027: 7.233 miljoen euro voor 2028, 5.547 miljoen euro voor 2029, 2.697 miljoen euro voor 2030 en 0,2 miljoen euro voor de volgende jaren. - Versterking van het eigen vermogen door toevoeging van het begrotingssaldo 2027 aan de Algemene dekkingsreserve voor 0,765 miljoen euro in 2027.
Argumenten	
3.1	<u>De verwerking van de uitkomsten van de meicirculaire 2026 wordt hiermee geautoriseerd.</u>

	De uitkomsten van de meicirculaire hebben een significante invloed op het financieel beeld. Deze worden conform de raadsbrief meicirculaire 2026 verwerkt. Dit is inclusief de corresponderende posten, zoals ook opgenomen in de bijlage Corresponderende posten bij de Programmabegroting 2027. De corresponderende posten zijn inkomsten van het Rijk voor een specifiek doel, deze worden beoordeeld in relatie tot de benodigde inzet voor dat doel.
3.2	De bijstelling van het referentiekader wordt geautoriseerd. Het referentiekader houdt in dat de budgetten voor wettelijke taken meegroeien met het aantal inwoners en/of woningen. Deze berekening is gemaakt bij de Voorjaarsnota 2026 op basis van onze eigen ontwikkeling van inwoners en woningen. We verwachten minder inwoners (met name jongeren) dan vorig jaar geprognoseerd voor het jaar 2027 en latere jaren. Daarom vindt er een neerwaartse bijstelling van de budgetten plaats van 0,7 miljoen euro.
3.3	<u>De incidentele toevoeging aan de algemene reserve om de weerstandsratio op het niveau van 1,0 te krijgen, wordt geautoriseerd.</u> Het risicoprofiel is geactualiseerd en hieruit blijkt dat de beschikbare weerstandscapaciteit niet voldoende is om het benodigde weerstandsvermogen op te vangen.
3.4	<u>De verlaging van de bezuiniging op SportUtrecht met 0,75 miljoen euro in 2029 en met 1,0 miljoen euro structureel vanaf 2030 wordt geautoriseerd.</u>
3.5	<u>De dekking van de verlaging van de bezuiniging op SportUtrecht voor 0,150 miljoen euro in 2029 en 0,2 miljoen euro structureel vanaf 2030 vanuit het programma Levendige en gezonde stad wordt geautoriseerd.</u>
3.6	<u>De dekking van de verlaging van de bezuiniging op SportUtrecht voor 0,3 miljoen euro in 2029 en 0,4 miljoen euro structureel vanaf 2030 ten laste van het begrotingssaldo van de begroting 2027 wordt geautoriseerd.</u>
3.7	<u>De dekking van de verlaging van de bezuiniging op SportUtrecht voor 0,3 miljoen euro in 2029 en 0,4 miljoen euro structureel vanaf 2030 door een extra taakstelling op beleids- en managementfuncties wordt geautoriseerd.</u> De voorgenomen bezuiniging op SportUtrecht heeft een groter effect dan voorzien, mede vanwege een cofinancieringsconstructie met het Rijk. Naar aanleiding van signalen uit uw raad, brieven van partners in de stad en gesprekken met zowel partners als SportUtrecht, stellen we voor om de bezuiniging te verlagen ten opzichte van het coalitieakkoord. In deze begroting hebben we de bezuiniging verlaagd met 0,75 miljoen euro in 2029 en 1,0 miljoen euro structureel vanaf 2030. Er resteert op SportUtrecht een structurele bezuiniging van 0,5 miljoen euro vanaf 2030. Naar verwachting zal ook de cofinanciering met 0,2 tot 0,3 miljoen euro afnemen.
3.8	<u>Incidenteel aanvullen van de reserve frictiekosten organisatie met 0,5 miljoen euro wordt geautoriseerd.</u> Door de oplopende structurele taakstelling op de ambtelijke organisatie ontstaat een tijdelijke financiële en organisatorische druk. Een eenmalige toevoeging aan de reserve frictiekosten is daarom nodig om de beoogde taakstelling daadwerkelijk te kunnen realiseren.
3.9	<u>Incidenteel ophogen van het budget "Voortzetten en uitbreiden buurtagenda's, buurt- en wijkgericht werken" voor het jaar 2030 voor 1,3 miljoen euro in het programma Betrouwbare overheid wordt geautoriseerd.</u> In het coalitieakkoord is het budget van 1,3 miljoen euro niet doorgetrokken voor de volledige collegeperiode. De intentie was om de middelen voor de volledige

	collegeperiode beschikbaar te stellen. Daarom verhogen we dit budget incidenteel voor 2030 in het programma Betrouwbare overheid.
3.10	<u>De incidentele ophoging van het budget “Onderwijs jongeren van 18 jaar en ouder zonder papieren” wordt geautoriseerd.</u> In het coalitieakkoord is het budget van 0,150 miljoen euro niet doorgetrokken voor de volledige collegeperiode. De intentie was om de middelen voor de volledige collegeperiode beschikbaar te stellen. Daarom wordt dit budget incidenteel voor 2030 opgehoogd in het programma Levendige en gezonde stad.
3.11	<u>De incidentele ophoging van het budget landelijke vreemdelingenvoorziening (LVV) wordt geautoriseerd.</u> De huidige prognoses laten zien dat de lasten vanaf 2027 structureel 1,3 miljoen euro hoger zullen uitvallen dan de verwachte baten. Om voor 2027 zorgvuldig invulling te kunnen geven aan de contractuele afspraken met aanbieders en de continuïteit van de dienstverlening te waarborgen, is een toereikend budget noodzakelijk. Gezien de urgentie en het feit dat bestaande contractuele verplichtingen en afspraken met partners niet kunnen wachten tot het integrale afwegingsmoment bij de voorjaarsnota 2027, wordt voor 2027 incidenteel budget toegekend.
3.12	<u>De structurele ophoging van het overheadbudget voor de volgende beleidskeuzes: beroepenvoorrang, actieplan studentenhuysvesting, thuis voor iedereen en verhuisadviseur wordt geautoriseerd.</u> Bij de financiële verwerking van het coalitieakkoord zijn de overheadkosten per abuis niet meegenomen. Daarom wordt het budget structureel verhoogd met 0,122 miljoen euro om deze kosten alsnog te dekken.
3.13	<u>De te reserveren bedragen voor de autonome ontwikkelingen voorjaarsnota 2027 worden geautoriseerd.</u> Jaarlijks zijn er bij de voorjaarsnota voor miljoenen euro's aan knelpunten als gevolg van autonome ontwikkelingen. We hebben daar nu echter nog geen budget voor. Daarom willen we voor de Voorjaarsnota 2027 middelen reserveren om die knelpunten en autonome ontwikkelingen te kunnen dekken. Dat geeft rust bij de uitvoering van het coalitieakkoord. Het gaat dan om de volgende bedragen: 7.233 miljoen euro voor 2028, 5.547 miljoen euro voor 2029, 2.697 miljoen euro voor 2030 en 0,2 miljoen euro voor de volgende jaren.
3.14	<u>Versterking van het eigen vermogen door toevoeging van het begrotingssaldo 2027 aan de Algemene dekkingsreserve wordt geautoriseerd.</u> Versterking van het eigen vermogen door toevoeging van het begrotingssaldo 2027 aan de Algemene dekkingsreserve voor 0,765 miljoen euro in 2027.
Beslispunt	
4	De investeringskredieten 2027 (vervangings-, uitbreidings- en routine investeringen) vrij te geven van in totaal 167,760 miljoen euro.
Argumenten	
4.1	Hiermee worden de investeringskredieten voor 2027 geautoriseerd. Door het budget voor de investeringskredieten van 167,760 miljoen euro vrij te geven autoriseert u de vervangings-, uitbreidingsinvesteringen en routine investeringen voor 2027. Daarmee is het budget van deze investeringen beschikbaar en kan worden gestart met de uitvoering. Een totaaloverzicht van de investeringskredieten per programma zijn opgenomen in de paragraaf Investeringskredieten. De programma's geven een toelichting op de investeringen.

Beslispunt	
5	Te werken met een investeringsplafond met de volgende uitgangspunten: - De jaarlijks nieuw te autoriseren investeringen te maximeren op 300 miljoen euro per jaar. - Per begrotingsjaar het totaal aan nieuwe investeringsvoorstellen te toetsen aan het beschikbare investeringsplafond, waarbij deze toetsing plaatsvindt bij de voorjaarsnota. - De gemeenteraad periodiek via de begrotingscyclus te informeren over de benutting van het investeringsplafond. - De werking van het plafond te evalueren halverwege de coalitieperiode.
Argumenten	
5.1	<u>Een investeringsplafond stimuleert betaalbaarheid, financierbaarheid en uitvoerbaarheid</u> <i>Betaalbaarheid:</i> Betaalbaarheid heeft betrekking op de vraag of de organisatie de jaarlijkse investeringen binnen de beschikbare middelen kan bekostigen. Een investeringsplafond vermindert het risico op dat de lasten (zoals afschrijvingen, rente en onderhoud) te hoog oplopen en ondersteunt dat de organisatie ook op langere termijn financieel gezond blijft. <i>Financierbaarheid:</i> Financierbaarheid richt zich op de mogelijkheid om de investeringen daadwerkelijk te financieren. Dit kan met eigen middelen, reserves, subsidies of externe financiering, zoals leningen. Een investeringsplafond helpt ervoor te zorgen dat de financieringsbehoefte binnen de beschikbare financieringscapaciteit blijft en beperkt een te grote afhankelijkheid van vreemd vermogen of een ongewenste stijging van de schuldpositie. <i>Uitvoerbaarheid:</i> Uitvoerbaarheid heeft betrekking op de capaciteit van de organisatie om investeringsprojecten daadwerkelijk te realiseren. Hierbij spelen onder andere de beschikbare personele capaciteit, technische expertise, voorbereidingstijd, vergunningen, aanbestedingen en marktomstandigheden een rol. Een investeringsplafond beoogt te voorkomen dat meer projecten worden gepland dan de organisatie kan uitvoeren, waardoor vertragingen, kwaliteitsverlies en budgetoverschrijdingen worden beperkt.
5.2	<u>Een investeringsplafond biedt een helder financieel kader en stimuleert een integrale afweging</u> Een investeringsplafond biedt een helder financieel kader waarbinnen investeringsvoorstellen worden ontwikkeld en beoordeeld. Het beperkt dat plannen verder worden uitgewerkt waarvoor op voorhand onvoldoende financiële ruimte beschikbaar is. Hierdoor worden tijd en capaciteit gericht ingezet op investeringen die realistisch, financierbaar en passend zijn binnen de beschikbare middelen. Bij de diverse producten van de begrotingscyclus kunnen nieuw te autoriseren investeringen worden aangevraagd. Deze investeringen worden in de monitoring en gebruik van plafond meegenomen. Door alle investeringsvoorstellen te toetsen aan één plafond wordt een integrale afweging tussen ambities, wettelijke verplichtingen en beschikbare middelen gestimuleerd wanneer het volume van de investeringsvoorstellen hoger is dan het toegestane plafond. De voorjaarsnota is het meest geschikte moment om investeringen te inventariseren en tegelijkertijd te prioriteren indien nodig.

5.3	<u>Hiermee wordt uitvoering gegeven aan het coalitieakkoord 2026-2030</u>
	In het coalitieakkoord 2026-2030 is het werken met een investeringsplafond opgenomen waaraan met dit voorstel uitvoering aan wordt gegeven. Daarnaast is in het coalitieakkoord opgenomen om de werking van het investeringsplafond halverwege de coalitieperiode te evalueren.
5.4	<u>De hoogte van het investeringsplafond is bepaald op basis van huidige inzichten</u>
	De hoogte van het investeringsplafond is bepaald op basis van huidige inzichten van ontwikkeling van o.a. de begrotingsomvang en de solvabiliteit. Deze moeten we blijven monitoren. Nieuwe inzichten kunnen leiden tot aanpassing van de hoogte en/of de vorm van het plafond.
5.5	<u>Een investeringsplafond moet in combinatie gezien worden met andere indicatoren</u>
	Een investeringsplafond moet in samenhang met andere indicatoren worden gezien, omdat het op zichzelf onvoldoende inzicht geeft in de financiële ruimte en prestaties van een organisatie. Indicatoren zoals schuldquote en solvabiliteit bieden de noodzakelijke context om te beoordelen of investeringen financieel verantwoord en duurzaam zijn.
5.6	<u>De toepassing van het investeringsplafond vraagt nog verdere uitwerking</u>
	Toepassing van een investeringsplafond vraagt nog om verdere uitwerking en het op orde brengen van een aantal (administratieve) randvoorwaarden. In het programma Grip op investeringen wordt de nadere uitwerking belegd.
Kanttekeningen/ Risico's	
5.1	<u>Werken met een investeringsplafond betekent niet dat er dekking en een integrale oplossing is.</u>
	Een investeringsplafond begrenst de toegestane omvang van investeringen, maar betekent niet automatisch dat hiervoor ook voldoende financiële ruimte of dekking beschikbaar is. Een aandachtspunt is dat het plafond geen integrale oplossing biedt voor alle onderliggende uitdagingen. Om die reden blijft het programma Grip op investeringen noodzakelijk om de brede opgave adequaat te adresseren.
5.2	<u>Werken met een investeringsplafond kan leiden tot uitstel of herprioritering van projecten.</u>
	Het investeringsplafond is een manier om financiële risico's te mitigeren. Tegelijkertijd kan het plafond leiden tot uitstel of herprioritering van projecten indien noodzakelijke investeringen de beschikbare ruimte overstijgen. In uitzonderlijke situaties kan de gemeenteraad besluiten het investeringsplafond aan te passen, mits de financiële gevolgen inzichtelijk zijn gemaakt en budgettair gedekt.
Beslispunt	
6	De toevoegingen en onttrekkingen aan reserves van per saldo 104,514 miljoen euro toevoegingen voor het jaar 2027, bestaande uit toevoegingen aan reserves van 188,589 miljoen euro en onttrekkingen aan reserves van 84,075 miljoen euro, vast te stellen.
Argumenten	
6.1	<u>De verwerkte mutaties aan reserves voor 2027 worden zo geautoriseerd.</u>
	Het toevoegen en onttrekken aan reserves is een raadbevoegdheid. In het instellingsbesluit van de reserve zijn de doelstellingen, (beleids-) uitgangspunten

	en/of spelregels vastgesteld. Op deze wijze worden middelen gereserveerd en vervolgens ingezet voor het specifieke doel. In het overzicht 'Stand en mutaties reserves' zijn de begrote onttrekkingen en toevoegingen aan reserves opgenomen. Door de mutaties aan de reserves per programma vast te stellen autoriseert u het college om deze middelen in te zetten dan wel toe te voegen aan de reserve.
Beslispunt	
7	Te werken met een gesloten indexatiesystematiek, waarbij niet meer wordt uitgegeven aan indexatie dan er voor indexatie beschikbaar is, waarbij: - De indexpercentages en de beschikbare bedragen voor het volgende begrotingsjaar bij de voorjaarsnota definitief worden vastgesteld; - De eenmaal vastgestelde index gedurende het begrotingsjaar niet meer wordt gewijzigd, tenzij afwijkingen groter zijn dan +/- 20%. - Het prijsaccres uit de meicirculaire voor het lopende jaar niet leidt tot aanpassing van de index van het lopende jaar, maar wordt meegenomen in de index voor het volgende begrotingsjaar.
Argumenten	
7.1	<u>Een gesloten indexatiesystematiek biedt vooraf duidelijkheid en zekerheid conform "index voor index".</u> Door bij de voorjaarsnota de index voor het volgende begrotingsjaar definitief vast te stellen, is vooraf duidelijk met welk percentage in de begroting rekening wordt gehouden, zowel aan de batenkant als aan de lastenkant. De index van het lopende jaar wordt niet meer aangepast. Dit zorgt voor rust en voorspelbaarheid gedurende het begrotingsjaar.
7.2	<u>Uitgangspunt is dat de middelen die beschikbaar komen voor prijsontwikkeling uitsluitend ingezet worden voor indexatie.</u> Hiermee ontstaat een transparante koppeling tussen de indexering van de uitgavenbudgetten en de beschikbare middelen voor loon- en prijsontwikkeling uit de algemene uitkering en de lokale heffingen.
7.3	<u>Actuele prijsontwikkelingen worden verwerkt zonder het lopende begrotingsjaar open te breken.</u> Het prijsaccres uit de meicirculaire dat betrekking heeft op het lopende jaar leidt niet tot een tussentijdse aanpassing van de vastgestelde index. Dit prijsaccres wordt meegenomen bij de indexatie voor het volgende begrotingsjaar. Hierdoor worden actuele ontwikkelingen wel verwerkt in de indexatiesystematiek maar blijft de index van het lopende jaar ongewijzigd. Dit brengt rust en stabiliteit bij de uitvoering van de begroting.
7.4	<u>De structurele effecten zijn geborgd.</u> Bij de voorjaarsnota wordt de meest actuele indexatie structureel verwerkt.

Financiën

De begroting is het instrument waarmee de raad volgens de gemeentewet richting geeft aan wat de gemeente wil bereiken, wat ze daarvoor gaat doen en wat dat mag kosten.

Vervolg

De begroting is onderdeel van de Planning & Control-cyclus, het geheel van sturing en verantwoording op de te bereiken prestaties door de gemeente. Na vaststelling wordt de begroting naar Gedeputeerde Staten van Utrecht gestuurd, die toezichthouder is.

Samen stad maken

'Gemeente aan zet' van toepassing, er is niet samengewerkt met Utrechters voor dit voorstel.

Communicatie

Naast de beleidsinhoudelijke begroting is er een bewonerssamenvatting die in één oogopslag aan bewoners, bedrijven en instellingen laat zien hoe de gemeentebegroting is opgebouwd.

(Niet)Referendabel

Dit raadsvoorstel is niet-referendabel, omdat dit een raadsvoorstel betreft over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening (artikel 1:2 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- Programmabegroting 2027
- GEHEIM Investeringsstaten Programmabegroting 2027

Bijlage informatief

- Subsidiestaat 2026
- Subsidiestaat 2027